اینکه الله متعال می فرماید: «فَلا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ»؛ ابن عباس رضی الله عنهما در مورد این آیه می گوید: انداد به معنای شرک است که از راه رفتن مورچه بر سنگی سیاه در تاریکی شب پنهان تر است.

ابن عباس رضی الله عنهما در این مورد که الله متعال می فرماید: «فَلا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ» می گوید: انداد به معنای شرک است که از راه رفتن مورچه بر سنگی سیاه در تاریکی شب پنهان تر است. و مصداق آن این است که بگویی: به خدا سوگند و به حیات تو سوگند و به حیات من سوگند؛ و اینکه بگویی: اگر سگ نمی بود، دزد می آمد. و اگر مرغابی نمی بود دزد می آمد. و اینکه کسی به دیگری بگوید: آنچه که الله و تو بخواهید. و این سخن: اگر الله و فلانی نمی بودند. همه ی این موارد از مصادیق شرک هستند.
[صحیح است] [به روایت ابن ابی حاتم]

الله متعال می فرماید: «فَلا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ»: «پس همتایانی برای الله قرار ندهید، درحالی که [حقیقت را] می دانید». الله متعال مردم را از اینکه برای او مثل و مانند و همتا قائل شوند و بخشی از عبادت را برای او انجام دهند، نهی می کند؛ این درحالی است که خود خوب می دانند خالق و رازق فقط الله است و این مثل و مانند و همتایانی که برای الله متعال قائل می شوند، ناتوان و نیازمند بوده و اختیار هیچ کاری را ندارند. ابن عباس رضی الله عنهما "انداد" را به شرک تفسیر می کند و مثال آن را چنین بیان می کند؛ اینکه از راه رفتن مورچه ای بر سنگ سیاه در تاریکی شب پنهان تر است. سپس مصادیق آن را بیان می کند که عبارتند از: قسم خوردن به غیرالله؛ و بزرگ تر از آن اینکه الله متعال با غیرالله یکسان شمرده شود مانند این سوگند: سوگند به الله و زندگی ام؛ یا اینکه فقط سبب مورد توجه قرار گیرد و مسبب نادیده گرفته شود و امور به الله ارجاع داده نشود و گفته شود: اگر سگ نگهبان نمی بود، دزد می آمد. یا این سخن: اگر مرغابی در خانه نمی بود که ما را متوجه آمدن بیگانه کند، دزد می آمد. و از مصادیق شرک این است که کسی به دوستش بگوید: آنچه الله و تو بخواهید. و اینکه گفته شود: اگر الله و فلانی نمی بود. سپس در مورد همه ی این موارد تاکید می کند که مصداق شرک اصغر هستند؛ هرچند اگر گوینده ی این سخنان معتقد باشد فلانی یا مرغابی یا سگ ذاتا موثر هستند، مرتکب شرک اکبر شده است.

https://sunnah.global/hadeeth/fa/show/3334